course of which three lunar days, three asterisms and three yogas occur. The yoga is indicative of death; पञ्चग्रहयुते मृत्यौ लग्नसंस्थे बृहस्पतौ । सौम्यक्षेत्रगते लग्ने कुरुक्षेत्रे मृतिर्भवेत् ॥ –चिल्लः a crab. –जाङ्गलम् = कुरुक्षेत्र q. v. –नन्दनः epithet of Arjuna; Bg. 2. 41; 6. 43. –पञ्चालाः N. of a country; कुरुपञ्चालानां ब्राह्मणाः Bri. Up. 3. 9. 19. –बिल्वः a ruby. –राज् m. –राजः 1 an epithet of Duryodhana. स्वस्था भवन्तु कुरुराजसुताः सभृत्याः Ve. 1. 7. –2 N. of Yudhiṣṭhira; कस्यचित्त्वथ कालस्य कुरुराजो युधिष्ठिरः Mb. 16. 1. 7. –विस्तः a weight of gold equal to about 700 Troy grains. –वृद्धः an epithet of Bhīṣma;. तस्य संजनयन्हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः Bg. 1. 12.

कुरुटः A kind of pot-herb.

कुरुटिन् *m.* A horse.

कुरुण्टः A red species of amaranth. –ण्टी 1 A wooden doll or puppet. –2 The wife of a Brāhmaṇa or teacher.

कुरुण्टकः Yellow or white amaranth.

कुरुण्ड = कुरुण्ट q. v.

कुरुरी A kind of bird (having a plaintive tone); cf. कुररी.

कुरुम्बम् A kind of orange.

कुरुलः A lock of hair, especially on the forehead.

कुरुबक = कुरबक q. v.

कुरुविन्दः, –न्दम् (also कुरुविल्लः) A ruby; Śi. 9. 8. –न्दम् 1 Black salt. –2 A mirror.

कुर्कुटः 1 A cock. –2 Rubbish.

कुर्कुरः A dog (Mbh. on P. VIII. 2. 78); उपकर्तुमपि प्राप्तं निःस्वं मन्यन्ति कुर्कुरम् Pt. 2. 94. (v. l.) denominative कुर्कुरायति.

कुर्चिका = कूर्चिका q. v.

कुर्द, कुर्दन See कूर्द, कूर्दन.

कु (कू) र्परः 1 The knee. –2 The elbow.

कु (कू) र्पासः, कु (कू) र्पासकः A sort of bodice worn by women; मनोज्ञकूर्पासकपीडितस्तनाः Ṛs. 5. 8, 4. 16. v. l.

कुर्वत् *pres. p.* Doing &c.; *–m.* 1 A servant. –2 A shoemaker.

कुल् 1 P. (कोलति, कुलित) 1 To accumulate, collect. –2 To be related; behave as a kinsman. –3 To proceed or go uninterruptedly. –4 To count, reckon.

कुलम् 1 A race, family; निदानामिक्ष्वाकुकुलस्य संततेः R. 3. 1. –2 The residence of a family, a seat, house, an abode; ददर्श धीमान्स कपिः कुलानि Rām. 5. 5. 10; वसन्नृषिकुलेषु सः R. 12. 25. –3 A high or noble family, noble descent; कुले जन्म Pt. 5. 2; कुलशीलसमन्वितः Ms. 7. 54, 62; so कुलजा, कुलकन्यका &c. –4 A herd, troop, flock; collection, multitude; मृगकुलं रोमन्थमभ्यस्यतु Ś. 2. 6; U. 2. 9; अलिकुलसंकुल Gīt. 1; Śi. 9. 71; so गो°, कृमि°, महिषी° &c. –5 A lot, gang, band (in a bad sense). –6 A country. –7 The body. –8 The front or fore part. –9 A tribe, caste, community. –10 A blue stone. –लः The head of a guild or corporation. –ला See कुलतिथि. –Comp. –अकुल *a.* 1 of a mixed character or origin. –2 middling. °तिथिः *m., f.* the second, sixth, and the tenth lunar days of a fort-night in a month. °नक्षत्रम् N. of the lunar mansions आर्द्रा, मूला, अभिजित् and शतभिषा. °वारः Wednesday. –अङ्कुरः the scion of a family; अनेन कस्यापि कुलाङ्कुरेण स्पृष्टस्य गात्रेषु सुखं ममैवम् Ś. 7. 19. –अङ्गना a respectable or high born (chaste) woman. –अङ्गारः a man who ruins his family; Pt. 4. –अचलः, –अद्रिः, –पर्वतः, –शैलः a principal mountain, one of a class of seven mountains which are supposed to exist in each division of the continent; their names are:—महेन्द्रो मलयः सह्यः शुक्तिमान् ऋक्षपर्वतः। विन्ध्यश्च पारियात्रश्च सप्तैते कुलपर्वताः ॥–अन्वित *a.* born in a noble family. –अभिमानः family pride. –अभिमानिन् *a.* proud of birth or family descent; कुलाभिमानी कुलजां नराधिपः Ki. 1. 31. –आख्या family-name, surname; कुलाख्या लोके गोत्रावयवा इत्युच्यन्ते Mbh. on P. IV. 1. 79. –आचारः, –कर्मन् *n.*, –धर्मः a duty or custom peculiar to a family or caste. –आचार्यः, –गुरुः 1 a family priest or teacher. –2 a geneologist. –आधारकः a son. –आपीडः, –शेखरः the glory of a family; तस्मिन्कुलापीडनिभे निपीडं सम्यग्महीं शासति शासनाङ्काम् R. 18. 29. –आलम्बिन् *a.* maintaining a family. वरमेकः कुलालम्बी यत्र विश्रूयते पिता H. –ईश्वरः 1 the chief of a family. –2 N. of Śiva. (–रा) N. of Durgā. –उत्कट, *a.* high born. (–टः) a horse of a good breed. –उत्पन्न, –उद्गत, –उद्भव *a.* sprung from a noble family, high-born; अमात्यमुख्यं धर्मज्ञं प्राज्ञं दान्तं कुलोद्भवम् Ms. 7. 141. –उद्वहः the head or perpetuator of a family; see उद्वह. –उपदेशः a family name. –कज्जलः one who is a disgrace to his family. –कण्टकः one who is a thorn or trouble to his family. –कन्यका, –कन्या a girl of high birth; विशुद्धमुग्धः कुलकन्यकाजनः Māl. 7. 1; गृहे गृहे पुरुषाः कुलकन्यकाः समुद्वहन्ति Māl. 7. –करः, –कर्तृ *m.* the founder of a family. –करणिः A hereditary clerk or officer; E. I. XV. 91. –कलङ्कः one who is a disgrace to his family. –कलङ्कित *a.* causing disgrace to a family; न चाप्यहं गमिष्यामि कथां कुलकलङ्किताम् Ks. 22.216. –क्षयः 1 ruin of a family. –2 extinction of a family; कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् Bg. 1. 39, 40. –गरिमा *m.* family pride or dignity. –गिरिः, –भूभृत् *m.*, –पर्वतः, –शैलः see कुलाचल above. –गृहम् a noble house; पर्याकुलं कुलगृहेऽपि कृतं वधूनाम् Ṛs. 6. 21. –घ्न *a.* ruining a family; दोषैरेतैः कुलघ्नानाम् Bg. 1. 43. –ज, –जात *a.* 1 well-born, of high brith; प्रदाने हि मुनिश्रेष्ठ कुलं निरवशेषतः। वक्तव्यं कुलजातेन तन्निबोध महामते ॥ Rām. 1. 71. 2. –2 ancestral, hereditary; Ki. 1. 31 (used in both senses). –जनः a high-born or distinguished person. –जाया *a.* high-born lady; कुलजाया सा जाया केवलजाया तु केवलं माया Udb. –तन्तुः one who continues or perpetuates a family. –तिथिः *m., f.* an